

POSUDEK VEDOUcíHO DIPLOMOVÉ MAGISTERSKÉ PRÁCE

Autor: Bc. Tomáš VLČEK

Název: *Želivský vězeň. Augustin Holík SDB (1919–1996)*, diplomová práce, FF UK, Praha 2025, 67 stran textu, seznam literatury a pramenů, obrazové přílohy: reprodukce pramenů, fotografie, zejména z pozůstalosti P. Holíka

Vedoucí práce: PhDr. Jan Zdichynec, Ph.D.

Odevzdáno v Ústavu českých dějin FF UK v lednu 2025.

Vedení práce Bc. Tomáše Vlčka jsem přijal se zvědavostí, protože kolega nepochybně patří mezi schopné a tvůrčím způsobem pracující studující. Navíc mě vždy lákalo svůj zájem o církevní a náboženské dějiny českých zemí posunout alespoň tímto způsobem i do oblasti soudobých dějin. Spolupráce byla sice příjemná, ale ne vždy úplně snadná. Poznamenávalo ji časové vytížení moje i studentovo, zvláště v poslední fázi komunikace vázla a odevzdání práce bylo dokonce nutné jednou odložit. Studii se přesto dokončit podařilo, výsledek je ovšem poznamenán nedostatkem času nejen při heuristice, ale i při dokončení formálních náležitostí. Práce Tomáše Vlčka tedy znamená určité zklamání. Lze snad jen doufat, že se jí podaří ještě zdokonalit a její výsledky publikovat v rámci odborného článku. Téma je přitom nesporně zajímavé a umožňuje trochu jiný pohled na postavení církve ve 20. století perspektivou osudů konkrétního aktéra, ovšem cíl a badatelská otázka *osvětlit osudy* není v případě magisterské práce úplně přesvědčivý.

Po stránce formální a jazykové není práce zpracována dostatečně pečlivě, respektive je patrné, že na některé pasáže prostě nezbylo dost času. Autorovi však nelze upřít určité literární nadání a zaujetí pro téma, text je vcelku čtivý. Občas zde najdeme nepečlivé skloňování a drobné jazykové prohřešky.¹ Někdy za poznámkou pod čarou chybí tečka atd.

Struktura odpovídá cílům práce, není však naplněna rovnoměrně. Zejména pasáže o normalizaci jistě mohly být rozsáhlejší a měly být propracovány důkladněji. V obsahu nejsou uvedeny přílohy. Bylo by vhodné doplnit třeba přepis alespoň jednoho konkrétního rozhovoru. Spíš jako by pro forma byly doplněny jednoduché charakteristiky jednotlivých působišť P. Holíka – Vánoř, Želivi i Trmicím, např. v případě Želivi měl být obecněji charakterizován spíše internační tábor než původ jména kláštera. Holíkovu výpověď o Želivi zkresluje to, že se část jeho zápisků nezachovala.

Co **se historického řemesla** týče, archivní dochování je popsáno spíše zběžně, z textu není vždy úplně jasno, co se v jednotlivých částech salesiánského archivu nachází a zda vůbec existuje nějaký inventář. Není také zřejmé, do jakých pramenů T. Vlček opravdu nahlédl. Autor ale uvažuje samostatně a např. jeho relativizace zkušeností z internačního tábora je zajímavá – bohužel ale analýza není vždy dostatečně dovršena. Autor se měl především více věnovat srovnání dalších pramenů s Holíkovou výpovědí, jeho pojetí mi připadá dosti redukované. Nepochybně viděl zejména v salesiánském archivu dost pramenů, které dosud žádný badatel nezohlednil, ale vytěžil je jen zčásti. Důkladnější mohla být kritika dosavadního bádání (např. práce M. R. Křížkové – když uvádí, že nebylo možné údaje ověřit, měl by doložit příklady). Přehled literatury mohl být více vztažen k řeholnímu tématu a k problematice internačních táborů. Co např. o Holíkovi vypovídá Zíbalova práce? Ani metodologický přístup formulovaný slovy, že autor *nechal zazpívat Holíkům hlas*, není úplně uspokojivý. Lépe měl být zdůvodněn výběr mluvčích, jež autor zpovídal se vzpomínkami na Holíka.

Konkrétní nedostatky: Dává smysl zpráva o přepadení fary ve Vánoři – hovoří o sobě P. Holík skutečně ve třetí osobě? Bylo by dobré konkrétněji srovnat ji s informační zprávou Ministerstva vnitra (s. 30). Poznámka č. 100 asi nemůže přímo odkazovat na předchozí poznámku, bude citací ze zprávy církevního tajemníka, nikoli z vyprávění paní Kyzivátové. S textem deníku by se mělo pracovat opatrněji, je to opis (jak si může být autor jist, že nepřesnosti nemohou mít vliv na vyznění originálu?).

Otázky k obhajobě: Jak se povedlo nalézt Holíkovu složku, která *se zdála být dlouhou dobu ztracena* (s. 10)? Jak by defendant vysvětlil fungování trmicické salesiánské komunity? Působila přece nutně v ilegalitě.

Autor by měl více vysvětlit metodu vedení hovorů a zdůvodnit, proč opomenul přístupy orální historie.

Jaký byl P. Holík kněz? Víme něco o jeho duchovním životě? Jak věřící vnímali jeho kázání? Zanechala nějaké stopy jeho knihovna?

Jak lze chápat jeho osobnost na pozadí práce o kněžských identitách?

Autor sám navrhuje rozvinutí práce formou kolektivní biografie. Jakým způsobem by vybíral další kněze ke své analýze?

¹ Např. s. 9 – *kartonů obsahující*, s. 10 – *pro moji práci*; *Vánořská farnost* není nutno psát s velkým -v-.

Mohl by kandidát podrobněji charakterizovat Holíkovo působení za normalizace?

Postupoval by autor s určitým odstupem času v práci podobně, nebo by např. rozhovory se svědky vedl jinak? Jakým směrem se ještě mohla ubírat jeho heuristika?

Na práci T. Vlčka oceňuji určitý odstup od osobnosti P. Holíka, charakterizované v této práci, a také skutečnost, že církevní a náboženské dějiny druhé poloviny 20. století podává bez jinak dosti časté heroizace. Studie v zásadě splňuje nároky kladené na tento druh kvalifikační práce, přesto ji ale k obhajobě doporučuji jen s určitými rozpaky, i s vědomím srovnání s jinými studentskými výstupy, třeba i na úrovni práce bakalářské. **Navrhuji známku dobře,** podle průběhu obhajoby, a vyzývám autora, aby se tématu dále věnoval a především aby pokračoval ve svém výzkumu (archivní rešerší i rozhovorech se svědky atd.), který zde zůstává jen na půl cesty.

V Praze, 1. února 2025

PhDr. Jan Zdichynec, Ph.D.